

Förenklingsförslag: EU:s regler gällande växtföljd i växthus för ekologisk produktion måste tas bort

Idag är det:

- Svårt att göra rätt
- Problem med tillämpning
- Problem med lagstiftning

Förenklingsförslaget

- Bidrar till konkurrenskraft
- Ökar investeringsviljan
- Möjliggör fler arbetstillfällen
- Ger miljönytta
- Kan effektivisera/förbättra anseendet för myndigheter

Vad är problemet?

Den nya förordningen för ekologisk produktion (EU nr 2018/848) som trädde ikraft 2022 innehåller regler om användning av kortsiktiga grüngödselgrödor och baljväxter samt växtmångfald i växthus. De nya reglerna gör produktionen svårare och mindre lönsam vilket försvårar och minskar attraktiviteten för ekologisk produktion i växthus.

Varför är det ett problem?

De nya reglerna kräver nya odlings- och gödselstrategier för befintliga ekologiska växthusproducenter som odlar helårskulturer såsom tomat och gurka i uppvärmda växthus. Utmaningen är att med en rimlig arbetsinsats tillföra grüngödselingsgröda och ha en växtmångfald utan att sänka skörden eller korta skördeperioden. Tomatplantan har en lång startsträcka, ca två månader efter utplantering, innan skörden av tomater startar. För odlaren som investerar i ett växthus, plantor och produktionshjälpmedel samt stor arbetsinsats är möjlighet till en lång skördeperiod avgörande för skördenivån och därmed ekonomin. De månader under vintern som är för mörka för grönsaksproduktion fyller en viktig funktion som sanerande period. Under december och januari kan växthusen saneras noggrant och genom att husen hålls helt tomma från biologiskt material överlever inga skadegörare.

Hur omfattande är problemet?

Alla ekologiska växthusproducenter måste uppfylla kravet. Totalt finns enligt Jordbruksstatistisk årsbok 2022 knappt 700 växthusföretag i Sverige. Hur många som bedriver ekologisk produktion framgår inte.

Vad är målet?

Att EU-förordningen ska ändras så att reglerna kan tas bort. Att förlänga kulturtiden och öka skörden per kvadratmeter och år ger många fördelar och skapar hållbara förutsättningar för en ekologisk konsumtion. Att förenkla villkoren för lantbrukare i Sverige och därmed stärka konkurrenskraften och öka livsmedelsproduktionen i enlighet med livsmedelsstrategin.

Förslag på lösning

Att kravet ändras i EU-förordningen.

Förslaget bedöms vara svårframkomligt i EU i nuläget eftersom den nya förordningen precis har trätt i kraft och inte ska omförhandlas på länge. Det är därför viktigt att undersöka alternativa lösningar för att mildra effekterna tillsvidare.

Det behöver samtidigt testas möjliga strategier kring växtföljd i växthus i praktiken genom försök och forskning. Kunskapen behöver sammanställas och föras ut till producenterna.

Nollalternativ

De nya reglerna innebär fördyring av produktionen. De orsakar regelkrångel och minskad produktion av huvudgrödorna, vilket gör det mindre attraktivt att bedriva ekologisk produktion. Det kan innebära att producenter lämnar den ekologiska certifieringen och övergår till konventionell produktion, eller att de helt lägger ned produktionen. Det skulle minska utbudet av svenska ekologiska livsmedel och om efterfrågan kvarstår så skulle andelen importerade livsmedel öka.

Eftersom de nya reglerna redan gäller så bör fokus parallellt vara på skademinimering. Det innebär att de nya reglerna bör tolkas och tillämpas på ett rimligt sätt för svenska förhållanden. Tolkningen föreslås i Nationella riktlinjer som ska godkännas av Jordbruksverket och Livsmedelsverket. Det är viktigt att myndigheterna har en pragmatisk och välvillig inställning till tolkning av de nya reglerna. Det är också viktigt att riktlinjerna blir klara så snart som möjligt, där i september 2022 inte uppdaterade utifrån de nya reglerna som trädde i kraft 1 januari 2022. Producenterna vet därmed inte exakt vilka krav de ska leva upp till.

Regelverk

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2018/848 reglerar i Bilaga II Del I 1.9.2 b) kravet på växtmångfald och gröngödsling i växthus.

Förslag på tillämpning enligt Nationella riktlinjer för ekologisk produktion (observera att riktlinjerna inte har beslutats ännu):

3.8.1 Jordens bördighet och biologiska aktivitet ska bibehållas

När du odlar i direkt kontakt med marken ska jordens bördighet och biologiska aktivitet bibehållas och ökas genom kortsiktiga gröngödselgrödor och baljväxter samt genom användning av växtmångfald i växthus. Referens: 2018/848 Bilaga II 1.9.2 b)

Kortsiktiga gröngödselgrödor och baljväxter kan samodlas med avsalugrödor i växthus, odlas på vinter efter utrivning, eller som marktäckande bottengröda. De kan också odlas i eller utanför växthuset och ska, i detta fall, skördas och tillföras till marken i växthuset efter eventuell kompostering. Med odling av gröngödselgrödor och baljväxter kan du uppfylla kravet på växtmångfald i ditt växthus. Det är ditt kontrollorgan som bedömer om växtmångfalden är uppfylld. Du uppfyller också kravet på växtmångfald om du odlar flera huvudgrödor samtidigt eller i växtföljd under odlingsåret i ett och samma växthus.

Du behöver kunna motivera dina odlingsval så att de bidrar till ökad markbördighet och biologisk aktivitet i ditt växthus.

Du som odlar i kruka eller i andra avgränsade bäddar enligt de tillåtna undantagen behöver inte följa denna regel.

Kontaktperson

Elvira Forsström, näringspolitisk expert LRF Mjölke

E-post: elvira.forsstrom@lrf.se

Telefon: 010-184 42 40

LANTBRUKARNAS
RIKSFÖRBUND

Hushållnings
sällskapet

